

پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ (YPSQ): ویژگی‌های روانسنجی و ساختار عاملی نسخه فارسی در دانشجویان دختر

کارشناسی ارشد، روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ورامین-پیشوا، ورامین، ایران
استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ورامین-پیشوا، ورامین، ایران
استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ورامین-پیشوا، ورامین، ایران.

رویا دیده‌ور^{id}

الهام ضرقامی*^{id}

مرتضی عندلیب کورایم^{id}

zarghami50@gmail.com

ایمیل نویسنده مسئول:

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۲۱

دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۱۶

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۳۰

<http://Aftj.ir>

دوره ۳ | شماره ۴ پاییزی ۱۳ | ۳۸۷-۳۶۶

زمستان ۱۴۰۱

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:

درون متن:

(دیده‌ور، ضرقامی و عندلیب کورایم، ۱۴۰۱)

در فهرست منابع:

دیده‌ور، ر.، ضرقامی، ا.، و عندلیب کورایم، م. (۱۴۰۱). پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ (YPSQ): ویژگی‌های روانسنجی و ساختار عاملی نسخه فارسی در دانشجویان دختر. *خانواده درمانی کاربردی*، ۳(۴)، ۳۸۷-۳۶۶.

چکیده

هدف: پژوهش حاضر به دلیل نبود نسخه فارسی ابزار حاضر به بررسی ویژگی‌های روانسنجی و بررسی ساختار عاملی پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین پرداخت. **روش پژوهش:** تحقیق حاضر، از نوع تحقیق‌های توصیفی- کاربردی و با روش میدانی بود. ابزارهای جمع‌آوری داده شامل پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ لوئیس و همکاران (۲۰۱۸)، فرم کوتاه پرسشنامه‌ی طرح‌واره‌ی یانگ ویلبورن و همکاران (۲۰۰۲)، مقیاس افسردگی و اضطراب و استرس لایبند (۱۹۹۵) و پرسشنامه فرزندپروری یانگ و همکاران (۲۰۰۳) بود. جهت بررسی روایی صوری و محتوایی نظر ۱۱ متخصص در حوزه روانشناسی و جهت بررسی روایی سازه و پایایی درونی ۴۶۸ نمونه، جهت روایی واگرا داده‌های ۱۳۵ نمونه و به منظور ارزیابی پایایی باز-آزمایی داده‌های ۱۰۰ نمونه مورد تحلیل قرار گرفت. در این تحقیق از روش روایی محتوایی (CVR) و شاخص روایی محتوایی (CVI) برای محاسبه روایی محتوا استفاده شد. به منظور ارزیابی پایایی درونی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده و به منظور ارزیابی پایایی زمانی از روش باز-آزمایی، روایی واگرا از همبستگی پیرسون با نرم افزار SPSS استفاده شد. جهت بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی تاییدی با نرم افزار LISREL استفاده شد. **یافته‌ها:** نتایج پژوهش نشان داد مدل ۷۶ سوالی با ۱۷ عامل مورد تایید است. ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات حاصل از دو اجرا در محدوده ۰/۶۸ تا ۰/۸۷ و همگی معنادار بودند ($P < 0/001$) که نشان از همبستگی بالای دو آزمون و در نتیجه پایایی بازآزمایی مناسب تمامی خرده مقیاس‌های پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ است. **نتیجه‌گیری:** بنابراین می‌توان نتیجه گرفت مدل ۷۶ سوالی با ۱۷ عامل پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ ابزاری مطلوب برای شناسایی و ارزیابی طرح‌واره‌های مثبت است. مطلوب است تحقیقات آینده به بررسی اعتبار و پایایی پرسشنامه در خرده فرهنگ‌های دیگر و طیف‌های سنی و شغلی مختلف بپردازند.

کلیدواژه‌ها: طرح‌واره، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، روایی، پایایی.

مقدمه

طرحواره‌ها را می‌توان به دو نوع طرحواره‌های ناسازگار اولیه^۱ و طرح‌های سازگار اولیه^۲ تقسیم کرد. تا کنون تحقیقات بسیاری بر روی نقش و ارتباط طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر مشکلات فردی صورت گرفته است. بین طرحواره‌های نقص و شرم، شکست، وابستگی-بی‌کفایتی، محرومیت هیجانی و انزوای اجتماعی با خودکشی ارتباط معناداری مشاهده شده است (پیلکینگتون و همکاران، ۲۰۲۱). همچنین بین طرحواره‌های وابستگی، خودکنترلی ناکافی، رها شدگی، اطاعت با اضافه وزن و چاقی ارتباط معناداری مشاهده شده است (باسیلی و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین نتایج نشان داده است، افراد افسرده نمرات بالاتری در طرحواره‌های نقص و شرم، شکست، محرومیت هیجانی، انزوای اجتماعی و خودکنترلی ناکافی کسب می‌کنند (داودی و همکاران، ۲۰۱۸).

با توجه به ارتباطی که طرحواره‌های ناسازگار اولیه با بسیاری از مشکلات روانشناختی نشان داده‌اند، در سال‌های اخیر، طرحواره درمانی^۳ به طور فزاینده‌ای برای مفهوم سازی و درمان اختلالات هیجانی طولانی مدت و آسیب شناسی شخصیت مورد استفاده قرار گرفته است (جاکوب و ارنتر، ۲۰۱۳). به منظور سنجش طرحواره ناسازگار اولیه یانگ و همکارانش پرسشنامه طرحواره یانگ را معرفی نمودند که تا کنون نسخه‌های متعددی از آن منتشر و در کشورهای مختلف اعتبار و روایی آن تایید شده است (یاکلین و همکاران، ۲۰۲۰؛ بورگس و همکاران، ۲۰۲۰؛ اسپرب و همکاران، ۲۰۱۹؛ فیلیپس و همکاران، ۲۰۱۹؛ جین و سینگ، ۲۰۱۹). طرحواره ناسازگار اولیه و پرسشنامه ارزیابی آن یعنی پرسشنامه طرحواره یانگ توانسته است جایگاه خود را در طرحواره درمانی امروزه پیدا نماید. اما همانطور که از نام آن بر می‌آید در پی بررسی نقش الگوهای ناسازگار در بروز مشکلات و اختلال‌های بالینی بوده است. اما طرحواره‌های سازگار اولیه تا سال‌های اخیر مورد غفلت قرار گرفته بود. همانند طرحواره‌های منفی، طرحواره‌های مثبت نیز شامل خاطرات، شناخت‌ها، باورها، احساسات بدنی و واکنش‌های عصبی-زیست شناختی، در مورد خود و رابطه فرد با دیگران هستند. با این حال، این طرحواره‌ها از عملکردهای مثبت و رفتارهای سازگارانه‌ای تشکیل شده‌اند که در دوران کودکی و نوجوانی نیازهای هیجانی اصلی شخص توسط مراقبان اصلی به طور مناسب و کافی برآورده شده‌اند (لوپس و همکاران، ۲۰۱۸).

از آنجا که در روانشناسی شناختی این مفهوم مورد توافق است که طرحواره‌ها دارای موضوعات متمایزی هستند (فری، ۲۰۰۸)، بنابر این طرحواره‌های مثبت و منفی را نیز می‌توان به عنوان ساختارهای جداگانه‌ای که با انواع مختلفی از تجارب فعال می‌شوند در نظر گرفت و صرفاً نمی‌توان آنها را نقطه مقابل هم دانست. افراد ممکن است به طور همزمان هر دو طرحواره مثبت و منفی را تجربه کنند، اگرچه انتظار می‌رود که حضور و قدرت یک طرحواره مثبت پیش‌بینی کننده معایری با قدرت طرحواره منفی مربوطه و بالعکس باشد. این امر همچنین بدان معنی است که کاهش شدت یک طرحواره منفی لزوماً به معنی افزایش در طرحواره مثبت مربوطه نیست. بنابراین افراد می‌توانند چندین باور متناقض در مورد خود و جهان داشته باشند. در چنین حالتی، هیجان و رفتار وابسته به طرحواره فعال شده در آن لحظه است. این انتظارات نشان می‌دهد که طرحواره‌های مثبت و منفی باید جداگانه اندازه گیری شوند و اگر متخصصین بالینی بخواهند دیدگاه جامع‌تری درباره مراجعین به دست آورد باید علاوه بر طرحواره‌های منفی، طرحواره‌های مثبت آنها را نیز تشخیص دهند (لوپس و همکاران، ۲۰۱۸).

از همین رو، لوپس و همکاران (۲۰۱۸) اقدام به طراحی پرسشنامه طرحواره مثبت نمودند. آنها در پژوهشی که بر روی نمونه‌ای بزرگ از سه کشور فیلیپین (۵۵۹ نمونه)، هند (۳۵۰ نمونه) و سنگاپور (۶۲۸ نمونه) نشان دادند

¹ Early maladaptive schemas (EMSs)

² Early Adaptive Schemas (EASs)

³ Schema Therapy

که پرسشنامه ۹۵ سوالی طرحواره مثبت دارای ۱۴ عامل اصلی است. آنها همچنین اعتبار و روایی این پرسشنامه را مطلوب گزارش کردند. اعتبار و روایی این پرسشنامه توسط چندین محقق در فرهنگ‌های دیگر نیز مورد تایید قرار گرفته است (پاتچ و همکاران، ۲۰۲۰، لویس و همکاران، ۲۰۱۸). با توجه به گسترش روز افزون طرحواره درمانی در درمان اختلال‌های بالینی و شخصیت و نقش ابزارها در تشخیص و کمک به متخصصین در حوزه‌های درمانی و تحقیقی جای ابزاری که به بررسی طرحواره‌های سازگار اولیه پرداخته و با زبان فارسی نیز منطبق باشد خالی است. از همین رو تحقیق حاضر در پی بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ در ایران است. سوال پژوهشی مطالعه حاضر از این قرار است: آیا پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ در ایران از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است؟

روش پژوهش

تحقیق حاضر، از نوع تحقیق‌های توصیفی - کاربردی و با روش میدانی بود. جامعه تحقیقی حاضر را دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین تشکیل می‌دهد که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند و در محدوده سنی ۴۸-۱۸ سال قرار داشتند. روش نمونه‌گیری در دسترس و نمونه‌ها از افرادی که طی مدت نمونه‌گیری به دانشگاه مراجعه نموده بودند انتخاب شد. آزمونگر با معرفی طرح و بیان هدف تحقیق با ارائه یک آدرس اینترنتی به دانشجویان از آنها جهت مشارکت در طرح دعوت می‌نمود. آزمودنی‌ها با مراجعه به آدرس اینترنتی با پرسشنامه‌های تحقیق رو به رو می‌شدند. شروط ورود افراد به تحقیق محدوده سنی ۵۰-۱۸ سال، رضایت از ورود به طرح، تکمیل حداقل پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ، عدم معلولیت بینایی است. با توجه به اینکه تحقیق حاضر جهت ارزیابی روایی عاملی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ از روش تحلیل عاملی تاییدی استفاده نمود، حجم نمونه مورد نیاز بدین صورت در نظر گرفته شد. در برآورد حجم نمونه لازم برای انجام تحلیل عاملی تاییدی نقطه نظرات متفاوتی مد نظر متخصصان مربوطه می‌باشد. گروهی از محققین این حوزه تاکید بر حداقل نمونه لازم برای این دسته مطالعات دارند: آنها تاکید دارد که حداقل نمونه لازم برای تحلیل‌های عاملی ۱۰۰ یا ۲۰۰ نمونه می‌باشد (بومسما، ۱۹۸۲). پژوهشگران بیان می‌کنند برای تحلیل عاملی تاییدی بر روی مدل‌هایی ۲-۴ عامل دست کم ۱۰۰ نمونه مورد نیاز است (لوهلین، ۱۹۹۲). با شرط نرمال بودن نمونه و کمبود داده‌های گمشده می‌توان حجم گروه نمونه را تا ۵ مورد برای هر آیتیم کاهش داد. با توجه به اینکه تعداد سوالات پرسشنامه هدف این مطالعه (۹۵ سوال) بوده و ۱۸ عامل را بررسی می‌نماید، تعداد نمونه لازم برای این مطالعه ۳۰۰ نفر در نظر گرفته شد (بینتلا و چئو، ۱۹۸۷).

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ: این پرسشنامه شامل ۱۸ خرده مقیاس و ۹۵ آیتیم است که جهت اندازه‌گیری طرحواره‌های سازگار اولیه در بزرگسالان ساخته شده است (لویس و همکاران، ۲۰۱۸). هر سوال در یک مقیاس لیکرتی شش بخشی از نمره ۱ (کاملاً غلط) تا نمره ۶ (کاملاً درست) نمره گذاری می‌شود. تحلیل عاملی تاییدی تک گروهی و چند گروهی ($MGCF A^1$) نشان داد، ساختار عاملی مستقل از فرهنگ غربی و شرقی است. نسخه آلمانی این پرسشنامه در ۵۶ آیتیم و ۱۴ خرده مقیاس ساخته شده است. که این نسخه نیز روایی سازه و پایایی درونی مطلوبی را نشان داد (پایتسچ و همکاران، ۲۰۲۱).

۲. فرم کوتاه پرسشنامه‌ی طرحواره‌ی یانگ (YSQ_SF): برای اندازه‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه، از پرسشنامه‌ای که یانگ با ۷۵ سوال و ۱۵ طرحواره ناسازگار اولیه شامل محرومیت هیجانی، طرد/رهاشدگی، بی

¹ single group and multigroup confirmatory factor analyses

اعتمادی/ بدرفتاری، انزوای اجتماعی، نقص/ شرم، شکست، وابستگی/ بی‌کفایتی، آسیب پذیری به ضرر، گرفتاری/ در دام افتادگی، اطاعت، از خود گذشتگی، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه، استحقاق، خویشتن داری و خودانضباطی ناکافی تهیه و آماده اجرا کرده استفاده شد. هر پنج سؤال این پرسش نامه مربوط به یک طرحواره است. پژوهشگران همبستگی بالایی بین پرسشنامه ۷۵ سؤالی و نسخه اصلی ۲۰۵ سؤالی مشاهده نموده‌اند. ۱۵ عامل پرسشنامه ۰/۷۵ واریانس نتایج را پیش‌بینی کرده و نتایج پایایی درونی بین ۰/۷۶ تا ۰/۹۳ گزارش شده بود (ویلبرون و همکاران، ۲۰۰۲). صدوقی و همکاران (۱۳۸۷) برای نسخه فارسی این پرسشنامه هفت مقیاس کامل، سه مقیاس با چهار ماده، دو مقیاس با سه ماده و یک مقیاس با دو ماده را مشخص کردند. تحلیل مؤلفه اصلی رده بالاتر، سه عامل رده بالاتر را در راستای یافته‌های پیشین نشان داد. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه در تحقیق قادری و همکاران (۱۳۹۵) ۰/۷۵ گزارش شد. نتایج دیوانداری و همکاران (۱۳۸۸) در دانشجویان بجای ۱۵ عامل ۱۱ عامل را پذیرفته بود. پایایی بازآزمایی نتایج برای خرده مقیاس‌ها بین ۰/۶۰ تا ۰/۸۷ و همگی معنادار بود. پایایی درونی خرده مقیاس‌ها ۰/۶۵ تا ۰/۹۳ و پایایی درونی کلی آزمون ۰/۹۴ بود.

۳. مقیاس افسردگی و اضطراب و استرس (DASS-21): این مقیاس توسط لاویبوند^۱ طراحی گردید. فرم کوتاه این پرسشنامه در سه خرده مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس با ۷ عبارت متفاوت در هر مقیاس است. عبارات در مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت از ۱ (اصلاً) تا ۴ (خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شوند. طراحان این مقیاس ساختار عاملی آن را با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی تأیید کردند. پایایی بازآزمایی مقیاس برای خرده مقیاس استرس ۰/۸۱، اضطراب ۰/۷۹ و افسردگی ۰/۷۱ بود. فرم کوتاه آزمون برای جمعیت ایرانی توسط صاحبی و همکاران (۱۳۸۴) اعتباریابی شده است. صاحبی و همکاران پایایی و روایی این مقیاس را در سطح قابل قبولی برای نمونه ایرانی گزارش کردند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان داد همبستگی زیرمقیاس افسردگی با آزمون افسردگی بک ۰/۷، همبستگی زیرمقیاس اضطراب با مقیاس اضطراب زنانک ۰/۶۷ ($P < ۰/۰۰۱$) و همبستگی زیرمقیاس استرس با مقیاس استرس ادارک‌شده ۰/۴۹ ($P < ۰/۰۰۱$) است. اصغری مقدم و همکاران (۱۳۸۷) پایایی مقیاس‌های (DASS) را از طریق بررسی ضرایب همسانی درونی (۰/۹۰ تا ۰/۹۳) و ضرایب بازآزمایی مطلوب گزارش کردند. همچنین آنها گزارش کردند، اعتبار سازه دو مقیاس افسردگی و اضطراب با استفاده از روش محاسبه همبستگی بین نمره‌های دو مقیاس مذکور با نمره‌های آزمودنی‌ها در مقیاس‌های افسردگی بک (۰/۶۹) و پرسشنامه چهارسامانه‌ای اضطراب (۰/۴۵ تا ۰/۶۲) مورد تأیید قرار گرفت. سامانی و جوکار (۱۳۸۶) نیز بیان کردند پرسشنامه حاضر قدرت تمایزگذاری مطلوبی بین اختلال افسردگی و اضطراب را دارا است.

۴. پرسشنامه فرزندپروری یانگ (YPI): یکی از ابزارهای مهم برای شناسایی ریشه‌های تحولی طرح‌واره‌ها که احتمالاً به طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه مرتبط می‌باشد، پرسشنامه سبک‌های فرزند پروری یانگ است. سؤالات این پرسشنامه بازتابی از محیط دوران کودکی است با این حال احتمال دارد کودک محیط مرتبط با طرح‌واره خاص را تجربه کند اما طرح‌واره خاص هرگز در ذهن کودک شکل نگیرد که این امر ممکن است به دلایلی چون خلق و خوی وی باشد که مانع از شکل‌گیری طرحواره خاص شده، یا در غیر این صورت یکی از والدین یا یکی از افراد مهم زندگی فرد نقص محیط را جبران کرده است (یانگ و همکاران، ۲۰۰۳). ضریب پایایی به روش دو نیمه‌سازی برای فرم مادر ۰/۶۹ و برای فرم پدر ۰/۸۰ گزارش شده است.

روش اجرا

برای ترجمه پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ ابتدا دو مترجم (مترجمین ۱ و ۲) که با حوزه روانشناسی و ساخت آزمون آشنایی داشتند اما تا کنون پرسشنامه حاضر را ندیده بودند به صورت مستقل پرسشنامه طرحواره مثبت

¹ Lovibond

یانگ را از انگلیسی به فارسی ترجمه نمودند. هر مترجم یک ترجمه از آیتم‌های آزمون مورد نظر و فهرستی از ترجمه‌های ممکن جایگزین را ارائه نمود. در جلسه‌ای مشترک با حضور تحقیقگر اصلی و مترجمین برگردان واحدی از پرسشنامه تهیه شد. سپس یک استاد زبان انگلیسی (مترجم ۳) نسخه فارسی پرسشنامه را به زبان انگلیسی ترجمه نمود. در جلسه‌ای مشترک با حضور محقق اصلی طرح و مترجمین همسانی این نسخه و نسخه اصلی آزمون بررسی و اصلاحات مورد نیاز انجام شد. جهت بررسی روایی صوری نسخه ترجمه شده به زبان فارسی پرسشنامه طرح‌واره‌های مثبت یانگ، این پرسشنامه در اختیار ۱۱ متخصص روانشناسی قرار داده شد و هر یک از باب سادگی و وضوح آیتم‌های پرسشنامه را مورد بررسی قرار دادند. در نهایت پیشنهادات این متخصصین جهت اصلاح ترجمه با مترجمین مطرح و اصلاحات لازم انجام شد. در مرحله بعد جهت بررسی روایی محتوایی نسخه ترجمه شده پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ در اختیار متخصصین روانشناس که در حوزه طرح‌واره درمانی از تجربیات خوبی برخوردار بودند قرار گرفت. پس از جمع آوری اطلاعات روایی محتوایی پرسشنامه از طریق روش لاوشه مورد ارزیابی قرار گرفت. جهت تعیین شاخص نسبت روایی محتوایی^۱ (CVR) از متخصصین خواسته شد تا در مورد اهمیت و ضرورت سوالات پرسشنامه (بر اساس سه حالت ۱= ضرورت ندارد، ۲= مفید است اما ضرورت ندارد و ۳= ضرورت دارد) نمره دهی نمایند. چنانچه بیش از نیمی از متخصصان تشخیص دهند که وجود یک آیتم ضروری است، آن آیتم از حداقل میزان روایی محتوایی برخوردار می‌باشد. هرچه متخصصان به یک آیتم خاص از لحاظ ضرورت نمره بیش تری دهند، آن آیتم از سطح بالاتری از روایی محتوایی برخوردار خواهد بود. جهت تعیین شاخص روایی محتوایی^۲ (CVI) نیز متخصصین به هر آیتم بر مبنای سه مفهوم مربوط بودن، واضح بودن و ساده بودن در یک طیف لیکرتی ۴ قسمتی نمره دادند. حداقل مقدار قابل قبول برای شاخص CVI برابر با ۰/۷۹ است.

سوالات تایید شده در بخش روایی محتوایی جهت بررسی سایر شاخص‌های روایی و پایایی در اختیار آزمودنی‌ها قرار داده شد. به این منظور فرم بر خط^۳ پرسشنامه در بستر یکی از سایت‌های معتبر اینترنتی^۴ تهیه و لینک پرسشنامه از طریق ایمیل و پیامک برای دانشجویان ارسال گردید. دو لینک متفاوت جهت ارسال تهیه گردید. در لینک اول^۵ همه پرسشنامه‌های تحقیق (پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، طرح‌واره مثبت یانگ، مقیاس افسردگی و اضطراب و استرس، پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی) قرار داده شد. از بین افراد تکمیل کننده فرم اول، اشخاصی که شماره تماس خود را جهت تکمیل فرم دوم وارد نموده بودند به صورت تصادفی ۱۱۰ نفر انتخاب و لینک دوم^۶ برای آنها ارسال گردید. لینک دوم تنها شامل پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ بود که جهت ارزیابی روایی بازآزمایی مورد استفاده قرار گرفت. تمامی آزمودنی‌ها ملزم به تکمیل پرسشنامه طرح‌واره مثبت یانگ بودند و چنانچه به این پرسشنامه پاسخ نمی‌دادند از تحقیق حذف می‌شدند اما تکمیل سایر پرسشنامه‌ها اختیاری بود.

در این تحقیق به منظور توصیف و تحلیل داده‌های تحقیق از شاخص‌ها و روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. از روش روایی محتوایی (CVR) و شاخص روایی محتوایی (CVI) برای محاسبه روایی محتوا استفاده شد. به منظور ارزیابی پایایی درونی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده و به منظور ارزیابی پایایی زمانی از

¹ Content Validity Ratio (CVR)

² Content Validity Index (CVI)

³ online

⁴ <https://avalform.com>

⁵ <https://form.avalform.com/view.php?id=17300548>

⁶ <https://form.avalform.com/view.php?id=17301747>

روش باز-آزمایی، روایی واگرا از همبستگی پیرسون با نرم افزار SPSS استفاده شد. جهت بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی تاییدی با نرم افزار LISREL استفاده شد.

یافته‌ها

دامنه سنی شرکت کنندگان از ۱۸ تا ۴۸ سال و با میانگین ۳۶/۹ سال و انحراف استاندارد ۱۱/۲۶ بود. وضعیت تاهل شرکت کنندگان شامل ۴۰/۴ درصد مجرد، ۵۲/۶ درصد متاهل و ۷/۱ درصد مطلقه بود. تحصیلات شرکت کنندگان به ترتیب ۳۳/۳ درصد کاردانی، ۴۱/۷ درصد کارشناسی، ۲۱/۲ درصد کارشناسی ارشد و ۳/۸ درصد دکترا بود.

جدول ۱. ویژگی‌های توصیفی مقیاس‌های پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ

مقیاس‌ها	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
۱. اعتماد پایه	۴	۲۴	۱۵/۳۲	۳/۷۹	-۰/۰۵	-۰/۱۳
۲. پذیرش خود / دوست داشتن خود	۸	۲۴	۱۷/۸۳	۳/۵۱	-۰/۴۸	-۰/۱۳
۳. تحقق هیجانی	۵	۳۰	۲۰/۶۸	۵/۰۳	-۰/۱۲	-۰/۳۸
۴. تعلق اجتماعی	۱۵	۴۲	۲۸/۹۰	۶/۱۵	-۰/۰۰۱	-۰/۵۳
۵. گشودگی هیجانی / خودانگیزگی	۷	۳۰	۲۰/۴۲	۵/۰۸	۰/۲۵۴	-۰/۱۶
۶. موفقیت	۱۱	۳۰	۲۲/۳۵	۴/۷۹	-۰/۲۰	-۰/۸۷
۷. سلامت و ایمنی پایه	۷	۳۰	۱۹/۵۰	۵/۰۶	-۰/۲۱	-۰/۲۵
۸. اعتماد به نفس / شایستگی	۱۲	۳۰	۲۲/۷۸	۴/۷۳	-۰/۳۴	-۰/۸۴
۹. خود رشد یافته / مرزهای سالم	۸	۲۴	۱۷/۰۶	۴/۲۲	-۰/۰۵۵	-۰/۹۸
۱۰. دلبستگی باثبات	۷	۲۴	۱۵/۵۲	۳/۹۳	۰/۱۳۲	-۰/۶۹۱
۱۱. جراتمندی / ابراز وجود	۹	۳۰	۲۱/۰۲	۴/۶۳	۰/۰۳۲	-۰/۳۸۷
۱۲. خوش بینی / امیدواری	۹	۳۰	۲۰/۹۲	۵/۱۴	-۰/۱۲۸	-۰/۷۲۵
۱۴. خودکنترلی / خود انضباطی سالم	۶	۱۸	۱۲/۹۸	۲/۹۹	-۰/۱۸۹	-۰/۷۸۰
۱۵. خودگردانی	۶	۲۴	۱۷/۲۱	۴/۰۳	-۰/۲۷۲	-۰/۵۶۶
۱۶. انتظارات واقع بینانه	۹	۳۰	۱۹/۶۳	۴/۶۵	۰/۱۳۳	-۰/۲۴۸
۱۷. بخشش / شفقت با خود	۷	۱۸	۱۲/۶۴	۲/۶۳	۰/۱	-۰/۴۶۴
۱۸. نفع شخصی / خودمراقبتی سالم	۵	۱۸	۱۲/۶۹	۳/۰۳	-۰/۲۰۵	-۰/۵۴۸

اکنون به بررسی همبستگی طرحواره‌های مثبت یانگ و فرزندپروری ادراک شده یانگ پرداخته می‌شود. پرسشنامه فرزندپروری یانگ در دو نسخه پدران و مادران تهیه شده است و از آنجایی که در اعتباریابی فارسی این نسخه بین سوالات و خرده مقیاس‌های نسخه پدران و مادران تفاوت وجود دارد بنابراین نتایج در دو جدول مجزا بیان می‌گردد. جدول ۳.۱۵ به نسخه پدران این پرسشنامه که شامل ۸ خرده مقیاس است می‌پردازد. چنانچه نتایج جدول نشان می‌دهد، سه طرحواره مثبت سلامت و ایمنی پایه، خوش بینی / امیدواری، خودگردانی با ریشه فرزندپروری پدر رابطه‌ای نداشت. چهار طرحواره مثبت پذیرش خود / دوست داشتن خود (۰/۱۹-)، اعتماد به نفس / شایستگی (۰/۲۳-)، جراتمندی / ابراز وجود (۰/۲۸)، خودکنترلی / خود انضباطی سالم (۰/۲۲-) با ریشه فرزندپروری پدر رابطه منفی داشت. به عبارتی با افزایش در چنین سبک‌های فرزندپروری انتظار کاهش در طرحواره‌های مثبت معادلشان می‌رود. طرحواره مثبت تحقق هیجانی نیز با سبک فرزندپروری ادراک شده محرومیت هیجانی از سوی پدران همبستگی مثبتی (۰/۳۰) داشت.

در پژوهش حاضر به منظور تعیین کمی‌روایی صوری، اندازه اثر هر سوال محاسبه شد. به این منظور، نسخه اصلی ترجمه شده در اختیار ۱۱ متخصص روانشناسی که با رویکرد طرحواره درمانی آشنایی داشتند قرار گرفت تا پس از مطالعه مواردی چون (سازگاری متن ترجمه شده با متن اصلی، قابل فهم بودن برای آزمودنی‌ها و ترتیب قرار گرفتن سوال) را ارزیابی نمایند. جهت کاهش و حذف عبارات نامناسب و تعیین اهمیت هر یک از عبارات از روش کمی تأثیر آیتم^۱ استفاده شد. به این منظور ابتدا برای هر یک از ۹۵ آیتم ابزار، یک طیف لیکرتی ۱ تا ۵ در نظر گرفته شد که نمره بالاتر بیانگر اهمیت بیشتر آیتم بود. پس از تکمیل پرسشنامه توسط متخصصین، با استفاده از فرمول روش تأثیر آیتم، روایی صوری محاسبه شد. نمره تأثیر سوالات بین ۴ تا ۵ قرار داشت، نتایج حاکی از توافق بالای ۸۰ درصد و امتیاز تأثیر بالای ۱/۵ بود، بنابراین روایی صوری تمامی سوالات از دید متخصصین ارزیابی کننده مورد قبول واقع شد.

جهت ارزیابی روایی محتوایی نظر ۱۱ متخصص روانشناسی که با رویکرد طرحواره درمانی آشنایی داشتند جمع آوری شد. چنانچه نتایج نشان می‌دهد: با توجه به اینکه شاخص نسبت روایی محتوایی لاوشه (CVR) در تمامی موارد بالاتر از ۰.۵۱ بودند از دید متخصصین تمامی سوالات دارای ضرورت لازم برای شرکت در پژوهش هستند. با توجه به اینکه شاخص روایی محتوایی والتز و باسل (CVI) در عمده موارد بالاتر از ۰.۷۹ بودند از دید متخصصین این سوالات دارای وضوح، سادگی و ارتباط لازم جهت حضور در پرسشنامه ترجمه شده بودند. اما از نظر متخصصین ۱۲ سوال (۴، ۵، ۸، ۳۴، ۳۵، ۴۵، ۵۰، ۵۳، ۶۰، ۷۶، ۸۸، ۹۴) دارای روایی پایین تر ۰.۷۹ بودند که به دلیل اینکه تمامی این موارد بالاتر از ۰/۷۱ بودند نیازی به حذف سوالات نبوده ولی نیازمند اصلاح هستند. بر این اساس در رابطه با ارتباط سوال با طرحواره بررسی شده، ۷ سوال (۴، ۸، ۳۵، ۴۵، ۵۳، ۸۸، ۹۴) نیازمند اصلاح بود. در رابطه با وضوح، ۷ سوال (۵، ۳۴، ۴۵، ۵۰، ۶۰، ۷۶، ۸۸) نیازمند اصلاح بود (جدول ۱-۳). در نهایت سوالاتی که نیازمند اصلاح بود مجدد جهت ارزیابی به متخصصین ارسال و پس از اصلاح شاخص روایی محتوایی والتز و باسل (CVI) در همگی موارد بالاتر از ۰.۷۹ به دست آمد.

پس از نهایی شدن روایی محتوایی با نظر متخصصین، نوبت به بررسی سایر ملاک‌های روایی و پایایی است. به این منظور داده‌های ۳۲۴ شرکت کننده مورد تحلیل قرار گرفت. تمامی آزمودنی‌هایی که رضایت خود را برای شرکت در پژوهش اعلام داشتند ملزم به تکمیل پرسشنامه طرحواره‌های مثبت یانگ بودند. از این بین ۱۳۲ نفر از شرکت کنندگان رضایت خود را جهت تکمیل مرحله دوم پژوهش نیز اعلام داشتند. به این منظور لینک مرحله

¹ Impact score=Frequency (%) × Importance

دوم که تنها شامل پرسشنامه طرحواره‌های مثبت یانگ بود پس از ۲ هفته مجدد برای این افراد ارسال شد که از این بین ۱۰۰ نفر اقدام به تکمیل این مرحله نمودند. با توجه به اینکه در مرحله اول اجرا، تنها تکمیل پرسشنامه طرحواره‌های مثبت یانگ ضروری و تکمیل سایر پرسشنامه‌ها اختیاری بود از ۳۲۴ شرکت کننده ۱۴۸ نفر اقدام به تکمیل سایر پرسشنامه‌ها کرده بودند، که داده‌های ۱۳ نفر به دلیل نقایص موجود در تکمیل پرسشنامه‌ها حذف و داده‌های ۱۳۵ نفر به منظور بررسی روایی واگرا و تحلیل‌های اضافی مورد ارزیابی قرار گرفت. تحلیل‌های اضافی، مشتمل بر بررسی همبستگی مقیاس‌های پرسشنامه طرحواره‌های مثبت یانگ و پرسشنامه طرحواره‌های ناکارآمد یانگ، بررسی تفاوت‌های جنسی در طرحواره‌های مثبت می‌باشد. این تحلیل‌ها در حوزه روانسنجی قرار نداشته و صرفاً جهت ارائه پیشنهادهایی برای پژوهش‌های بعدی می‌باشد.

هر پژوهش با دو دسته متغیر پنهان و آشکار روبه‌رو است. متغیرهای پنهان سازه‌ها یا عامل‌هایی هستند که به طور مستقیم قابل مشاهده نیستند و از طریق متغیرهای آشکار یا قابل مشاهده کسب می‌شوند. متغیرهای پنهان پژوهش حاضر شامل ۱۸ مقیاس پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ می‌باشد که سازندگان اصلی ابزار در بررسی خود معرفی نموده‌اند. متغیرهای آشکار یا قابل مشاهده پژوهش حاضر نیز ۹۵ سوال پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ است که سازندگان این سوالات را جهت رسیدن به طرحواره‌های مثبت معرفی نموده‌اند. به جهت بررسی اینکه در فرهنگ ایران نیز آیا متغیرهای پنهان و آشکار با کشور سازنده آزمون برابر است از روایی سازه استفاده شد. از آنجایی که عامل‌ها مشخص می‌باشد، بنابر این تحلیل عاملی تاییدی به عنوان تکنیک مطلوب رسیدن به روایی سازه در نظر گرفته شد. از جمله شروط لازم برای انجام تحلیل عاملی تاییدی نرمال بودن داده‌های متغیرهای آشکار است، به این منظور پیش از تحلیل داده‌ها از طریق بررسی کجی^۱ و کشیدگی^۲ آیت‌های پرسشنامه به برآورد نرمال بودن متغیرهای آشکار پرداخته شد. بر این اساس تمامی آیت‌های پرسشنامه دارای کجی و کشیدگی بین ۲- تا ۲ بودند، بنابراین تمامی آیت‌ها وارد تحلیل شدند.

اما به منظور برآورد پارامترهای مدل تحلیل عاملی تاییدی می‌توان از روش‌های مختلفی استفاده نمود، که پژوهش حاضر از روش بیشینه احتمال^۳ استفاده نموده است. این روش از محبوب‌ترین و کارآمدترین روش‌های برآورد در تحلیل عاملی تاییدی می‌باشد. همچنین به دلیل همخطی بالای مشاهده شده بین متغیرهای آشکار از گزینه برآورده برجسته^۴ جهت رفع عدم قطعیت مثبت^۵ داده‌ها استفاده شد. یافته‌های پژوهش‌های آماری بیانگر اعتبار مدل‌های روش بیشینه احتمال با استفاده از گزینه برآورده برجسته است. اما پژوهش‌ها بیانگر تفاوت در داده‌های برازش و خطای استاندارد یافته‌های به دست آمده با گزینه برآورده برجسته و بدون این گزینه است که البته این امر در رابطه با یافته‌های حاصل از مقیاس‌های رتبه‌ای صادق نیست. بنابر این با توجه به سبک پاسخ‌دهی پرسشنامه که داده‌ها رتبه‌ای هستند روش بیشینه احتمال با کمک گزینه برآورده برجسته برای پژوهش حاضر بلامانع است. در نتیجه در تحقیق حاضر از بین شاخص‌های برازندگی مطلق، شاخص‌های نسبت خی دو به درجه آزادی (x^2/df) ، شاخص نیکویی برازش (GFI) و شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب (RMSEA) و از بین شاخص‌های برازندگی تطبیقی یا مقایسه‌ای، شاخص برازندگی غیرهنجار بنتلر بونت^۶ (NNFI)، و همچنین شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) مورد استفاده قرار گرفت. تحلیل داده‌های ۴۶۸ آزمودنی از طریق نرم افزار لیزرل به روش تحلیل عاملی تاییدی بر روی ۹۵ سوال و با در نظر گرفتن ۱۸ عامل اصلی معرفی شده توسط

¹ skewness

² kurtosis

³ Maximum Likelihood method

⁴ Ridge estimate

⁵ Positive definite

⁶ non-normed fit indexes fit index

سازندگان پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ نشان داد، شاخص برازندگی مدل فاقد اعتبار کافی برای پذیرش مدل اصلی سازندگان پرسشنامه می‌باشد.

جدول ۳. داده‌های برازش مدل‌های ۱۸ عاملی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ به روش تحلیل عاملی تاییدی

RMSEA	NNFI	CFI	GFI	χ^2 / df	df	χ^2
۰/۰۹۸	۰/۸۸	۰/۸۹	۰/۸۳	۵/۴۵	۴۲۱۷	۲۲۹۹۴/۳۴

چنانچه نتایج جدول ۲ از ضرایب مسیر بین سوالات پرسشنامه و مقیاس‌های ۱۸ گانه پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ نشان می‌دهد، ضرایب مسیر بین ۰/۲۷ و ۰/۸۴ و با میانگین ۰/۵۸ قرار دارند. با توجه به اینکه حداقل ضریب مسیر قابل قبول از سوی متخصصین ۰/۳ در نظر گرفته می‌شود، ۳ سوال ۲ با ضریب مسیر (۰/۲۷)، ۳۵ ضریب مسیر (۰/۲۷) و ۵۳ ضریب مسیر (۰/۲۸) از پژوهش حذف شد. و به جهت رسیدن به مدلی با شاخص‌های برازندگی مورد قبول و ضرایب مسیر بالاتر از پذیرش اصطلاحات ادامه یافت.

جدول ۳. ضرایب مسیر مقیاس‌های ۱۸ گانه پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ (۳۲۴ نمونه)

سوال	مقیاس	ضرایب	سوال	مقیاس	ضرایب	سوال	مقیاس	ضرایب
۱	۳	۰/۶۳	۱۳	۰/۷۹	۰/۶۵	۷	۰/۶۵	۰/۶۵
۲	۱۰	۰/۲۷	۱۴	۰/۷۳	۰/۶۶	۹	۰/۶۶	۰/۶۲
۳	۱	۰/۵۴	۱۵	۰/۲۷	۰/۶۷	۱۱	۰/۶۷	۰/۶۷
۴	۴	۰/۴۷	۱۲	۰/۷۰	۰/۶۸	۱۸	۰/۶۸	۰/۴۶
۵	۲	۰/۴۷	۱۷	۰/۳۱	۰/۶۹	۵	۰/۶۹	۰/۷۹
۶	۶	۰/۶۱	۴	۰/۶۲	۰/۷۰	۱۶	۰/۷۰	۰/۵۱
۷	۸	۰/۵۷	۳	۰/۵۶	۰/۷۱	۱۳	۰/۷۱	۰/۴۱
۸	۷	۰/۵۸	۱۰	۰/۶۸	۰/۷۲	۱۴	۰/۷۲	۰/۵۲
۹	۹	۰/۵۲	۱	۰/۵۶	۰/۷۳	۱۵	۰/۷۳	۰/۷۸
۱۰	۱۱	۰/۵۳	۴	۰/۳۰	۰/۷۴	۱۲	۰/۷۴	۰/۷۳
۱۱	۱۸	۰/۵۱	۲	۰/۵۸	۰/۷۵	۱۷	۰/۷۵	۰/۵۶
۱۲	۵	۰/۵۶	۶	۰/۸۴	۰/۷۶	۴	۰/۷۶	۰/۷۵
۱۳	۱۶	۰/۵۲	۸	۰/۶۶	۰/۷۷	۳	۰/۷۷	۰/۵۰
۱۴	۱۳	۰/۳۲	۷	۰/۶۲	۰/۷۸	۱۰	۰/۷۸	۰/۷۳
۱۵	۱۴	۰/۳۷	۹	۰/۶۱	۰/۷۹	۱	۰/۷۹	۰/۷۱
۱۶	۱۵	۰/۵۵	۱۱	۰/۶۵	۰/۸۰	۴	۰/۸۰	۰/۷۶
۱۷	۱۲	۰/۶۵	۱۸	۰/۶۷	۰/۸۱	۲	۰/۸۱	۰/۷۱
۱۸	۱۷	۰/۴۲	۵	۰/۶۶	۰/۸۲	۶	۰/۸۲	۰/۷۹
۱۹	۴	۰/۵۴	۱۶	۰/۶۴	۰/۸۳	۸	۰/۸۳	۰/۷۹
۲۰	۳	۰/۷۵	۱۳	۰/۳۷	۰/۸۴	۷	۰/۸۴	۰/۶۰
۲۱	۱۰	۰/۶۰	۱۴	۰/۲۸	۰/۸۵	۹	۰/۸۵	۰/۷۲
۲۲	۱	۰/۷۷	۱۵	۰/۶۱	۰/۸۶	۱۱	۰/۸۶	۰/۷۳
۲۳	۴	۰/۴۰	۱۲	۰/۶۴	۰/۸۷	۱۸	۰/۸۷	۰/۳۷
۲۴	۲	۰/۳۴	۱۷	۰/۵۷	۰/۸۸	۵	۰/۸۸	۰/۶۹

۰/۵۵	۱۶	۰/۸۹	۰/۶۴	۴	۰/۵۷	۰/۶۵	۶	۰/۲۵
۰/۵۸	۱۳	۰/۹۰	۰/۶۹	۳	۰/۵۸	۰/۷۵	۸	۰/۲۶
۰/۷۲	۱۴	۰/۹۱	۰/۴۲	۱۰	۰/۵۹	۰/۷۰	۷	۰/۲۷
۰/۷۹	۱۵	۰/۹۲	۰/۳۲	۱	۰/۶۰	۰/۳۷	۹	۰/۲۸
۰/۶۷	۱۲	۰/۹۳	۰/۶۶	۴	۰/۶۱	۰/۴۶	۱۱	۰/۲۹
۰/۵۳	۱۷	۰/۹۴	۰/۶۷	۲	۰/۶۲	۰/۷۰	۱۸	۰/۳۰
۰/۶۱	۴	۰/۹۵	۰/۷۷	۶	۰/۶۳	۰/۴۸	۵	۰/۳۱
			۰/۶۲	۸	۰/۶۴	۰/۶۳	۱۶	۰/۳۲

در نهایت پس از اجرای تحلیل‌های عاملی تاییدی متعدد و اصلاح مدل، مدل نهایی با ۷۶ سوال و ۱۷ خرده مقیاس مورد تایید قرار گرفت. شاخص‌های برازندگی مدل ۱۷ عاملی بیانگر اعتبار مطلوب مدل مورد ارزیابی است (جدول ۴).

جدول ۴. داده‌های برازش مدل‌های ۱۷ عاملی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ به روش تحلیل عاملی تاییدی (۴۶۸ نمونه)

RMSEA	NNFI	CFI	GFI	χ^2 / df	df	χ^2
۰/۰۷۹	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۹۱	۴/۰۸	۲۶۳۸	۱۰۷۷۸/۰۶

چنانچه نتایج جدول ۴ از ضرایب مسیر بین سوالات پرسشنامه و مقیاس‌های ۱۷ گانه پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ نشان می‌دهد، ضرایب مسیر بین ۰/۴۰ و ۰/۷۹ و با میانگین ۰/۶۰ قرار دارند. بنابر این تمامی سوالات دارای ضرایب مسیر بالاتر از ۰/۳ و شاخص‌های برازندگی نیز مدل مورد نظر را مطلوب می‌داند. بنابراین در فرهنگ ایرانی ۱۷ خرده مقیاس از ۱۸ خرده مقیاس معرفی شده سازندگان پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ مورد تایید اما از ۹۵ سوال معرفی شده با حذف ۱۹ سوال تنها ۷۶ سوال مورد تایید قرار گرفت و سوال‌های زیر حذف شد: ۱. اعتماد پایه: سوال ۶۰؛ ۲. پذیرش خود / دوست داشتن خود: سوال ۲۴؛ ۴. تعلق اجتماعی: سوال ۲۳، ۳۸، ۴۲؛ ۹. خود رشد یافته / مرزهای سالم: سوال ۲۸؛ ۱۰. دلبستگی باثبات: سوال ۲؛ ۱۳. ملاحظه همدلانه / احترام به دیگران: سوال ۱۴، ۳۳، ۵۲، ۷۱، ۹۰؛ ۱۴. خودکنترلی / خود انضباطی سالم: سوال ۱۵، ۵۳؛ ۱۵. خودگردانی: سوال ۳۵؛ ۱۷. بخشش / شفقت با خود: سوال ۱۸، ۳۷ و ۱۸. نفع شخصی / خودمراقبتی سالم: سوال ۶۸، ۸۷.

جدول ۵. ضرایب مسیر مقیاس‌های ۱۷ گانه پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ (۳۲۴ نمونه)

سوال	مقیاس	ضرایب	سوال	مقیاس	ضرایب	سوال	مقیاس	ضرایب
۱	۳	۰/۵۷	۱۲	۰/۳۶	۰/۶۶	۱۲	۰/۳۶	۰/۷۷
۳	۱	۰/۵۲	۳	۰/۳۹	۰/۵۵	۳	۰/۳۹	۰/۴۴
۴	۴	۰/۴۲	۱۰	۰/۴۰	۰/۶۲	۱۰	۰/۴۰	۰/۴۵
۵	۲	۰/۴۵	۱	۰/۴۱	۰/۵۱	۱	۰/۴۱	۰/۷۵
۶	۶	۰/۵۹	۲	۰/۴۳	۰/۵۴	۲	۰/۴۳	۰/۷۰
۷	۸	۰/۵۴	۶	۰/۴۴	۰/۷۹	۶	۰/۴۴	۰/۴۹
۸	۷	۰/۵۴	۸	۰/۴۵	۰/۶۱	۸	۰/۴۵	۰/۷۴
۹	۹	۰/۴۵	۷	۰/۴۶	۰/۶۱	۷	۰/۴۶	۰/۴۸
۱۰	۱۱	۰/۵۱	۹	۰/۴۷	۰/۵۷	۹	۰/۴۷	۰/۶۹
۱۱	۱۸	۰/۴۵	۱۱	۰/۴۸	۰/۶۲	۱۱	۰/۴۸	۰/۶۷

۰/۷۶	۴	۰/۸۰	۰/۶۱	۱۸	۰/۴۹	۰/۵۱	۵	۰/۱۲
۰/۶۹	۲	۰/۸۱	۰/۶۳	۵	۰/۵۰	۰/۵۱	۱۶	۰/۱۳
۰/۷۶	۶	۰/۸۲	۰/۶۰	۱۶	۰/۵۱	۰/۵۳	۱۵	۰/۱۶
۰/۷۷	۸	۰/۸۳	۰/۵۸	۱۵	۰/۵۴	۰/۶۱	۱۲	۰/۱۷
۰/۵۶	۷	۰/۸۴	۰/۶۲	۱۲	۰/۵۵	۰/۴۸	۴	۰/۱۹
۰/۶۷	۹	۰/۸۵	۰/۴۷	۱۷	۰/۵۶	۰/۷۲	۳	۰/۲۰
۰/۶۹	۱۱	۰/۸۶	۰/۶۳	۴	۰/۵۷	۰/۵۹	۱۰	۰/۲۱
۰/۶۴	۵	۰/۸۸	۰/۶۷	۳	۰/۵۸	۰/۷۶	۱	۰/۲۲
۰/۵۶	۱۶	۰/۸۹	۰/۴۰	۱۰	۰/۵۹	۰/۶۱	۶	۰/۲۵
۰/۶۹	۱۴	۰/۹۱	۰/۶۵	۴	۰/۶۱	۰/۷۱	۸	۰/۲۶
۰/۷۶	۱۵	۰/۹۲	۰/۶۶	۲	۰/۶۲	۰/۶۵	۷	۰/۲۷
۰/۶۳	۱۲	۰/۹۳	۰/۷۳	۶	۰/۶۳	۰/۴۳	۱۱	۰/۲۹
۰/۴۶	۱۷	۰/۹۴	۰/۶۰	۸	۰/۶۴	۰/۶۸	۱۸	۰/۳۰
۰/۵۷	۴	۰/۹۵	۰/۶۳	۷	۰/۶۵	۰/۴۴	۵	۰/۳۱
			۰/۵۷	۹	۰/۶۶	۰/۵۱	۱۶	۰/۳۲
			۰/۶۱	۱۱	۰/۶۷	۰/۷۱	۱۴	۰/۳۴

جهت بررسی پایایی درونی خرده مقیاس‌های پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد، میانگین بار آیت‌ها در زیر مقیاس‌ها بین ۳/۸ و ۴/۵ قرار دارد که از میزان مناسب تبیین متغیرهای آشکار بر متغیرهای نهفته یا همان خرده مقیاسها دلالت دارد. بررسی پایایی درونی مقیاس‌ها بیانگر آن است که مقیاس کلی و خرده مقیاس‌های اعتماد پایه، تحقق هیجانی، تعلق اجتماعی، گشودگی هیجانی / خودانگیختگی، موفقیت، سلامت و ایمنی پایه، اعتماد به نفس / شایستگی، جراتمندی / ابراز وجود، خوش بینی / امیدواری، خودگردانی همگی دارای پایایی بالاتر از ۰/۷۰ بودند. شش خرده مقیاس پذیرش خود / دوست داشتن خود، خود رشد یافته / مرزهای سالم، دلبستگی باثبات، خودکنترلی / خود انضباطی سالم، انتظارات واقع بینانه، بخشش / شفقت با خود و نفع شخصی / خودمراقبتی سالم پایایی کمتر از ۰/۷۰ داشتند. با توجه به اینکه خرده مقیاس‌های پرسشنامه عموماً سوالات کمی داشتند، نمی‌توان صرفاً به آلفای کرونباخ جهت تعیین پایایی اکتفا نمود. متخصصین پیشنهاد می‌کنند، هنگامی که تعداد آیت‌های یک مقیاس محدود است، بهتر است به میانگین همبستگی درون آیت‌می توجه شود، بر اساس توصیه متخصصین، مقیاسی قابل قبول است که میانگین همبستگی درون آیت‌های آن بین ۰/۲۰ تا ۰/۴۰ باشد (کوس و فیرگنسون، ۱۹۹۴). بنابر این با توجه به میانگین همبستگی درون آیت‌های پذیرش خود / دوست داشتن خود (۰/۳۵۹)، خود رشد یافته / مرزهای سالم (۰/۳۵۶)، دلبستگی باثبات (۰/۳۴۰)، خودکنترلی / خود انضباطی سالم (۰/۳۹۵)، انتظارات واقع بینانه (۰/۳۰۷)، بخشش / شفقت با خود (۰/۲۴۶) و نفع شخصی / خودمراقبتی سالم (۰/۳۹۷) که همگی بالاتر از ۰/۲ و پایین تر از ۰/۴ بودند، پایایی درونی خرده مقیاس‌های بیان شده مورد قبول است (جدول ۶).

جدول ۶. پایایی درونی، میانگین بار آیت‌ها و میانگین همبستگی درونی زیرمقیاس‌های پرسشنامه طرحواره

مثبت یانگ (۳۲۴ نمونه)

مقیاس‌ها	تعداد آیت‌م	میانگین بار آیت‌ها	میانگین همبستگی درون آیت‌می	آلفای کرونباخ
----------	-------------	--------------------	-----------------------------	---------------

استاندارد شده				
۰/۷۴۹	۰/۴۲۷	۳/۸۳۱	۴	۱. اعتماد پایه
۰/۶۹۱	۰/۳۵۹	۴/۴۵۹	۴	۲. پذیرش خود / دوست داشتن خود
۰/۷۸۴	۰/۴۲۰	۴/۱۳۸	۵	۳. تحقق هیجانی
۰/۸۱۸	۰/۳۹۱	۴/۱۲۹	۷	۴. تعلق اجتماعی
۰/۷۶۹	۰/۳۹۹	۴/۰۸۴	۵	۵. گشودگی هیجانی / خودانگیختگی
۰/۸۴۳	۰/۵۱۸	۴/۴۷۱	۵	۶. موفقیت
۰/۷۵۵	۰/۳۸۲	۳/۹۰۳	۵	۷. سلامت و ایمنی پایه
۰/۸۰۶	۰/۴۵۴	۴/۵۵۷	۵	۸. اعتماد به نفس / شایستگی
۰/۶۸۹	۰/۳۵۶	۴/۲۶۵	۴	۹. خود رشد یافته / مرزهای سالم
۰/۶۷۳	۰/۳۴۰	۳/۸۸۱	۴	۱۰. دلبستگی باثبات
۰/۷۴۳	۰/۳۶۶	۴/۲۰۵	۵	۱۱. جراتمندی / ابراز وجود
۰/۸۰۷	۰/۴۵۶	۴/۱۸۶	۵	۱۲. خوش بینی / امیدواری
۰/۶۶۲	۰/۳۹۵	۴/۳۲۷	۳	۱۴. خودکنترلی / خود انضباطی سالم
۰/۷۶۳	۰/۴۴۶	۴/۳۰۴	۴	۱۵. خودگردانی
۰/۶۸۹	۰/۳۰۷	۴/۹۲۶	۵	۱۶. انتظارات واقع بینانه
۰/۴۹۴	۰/۲۴۶	۴/۲۱۴	۳	۱۷. بخشش / شفقت با خود
۰/۶۶۴	۰/۳۹۷	۴/۲۲۹	۳	۱۸. نفع شخصی / خودمراقبتی سالم
۰/۹۷۰	۰/۳۰۱	۴/۱۷۸	۷۶	کل پرسشنامه

به منظور بررسی پایایی زمانی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ در طول زمان از روش بازآزمایی^۱ استفاده شد. بدین منظور ۱۰۰ نفر از شرکت کنندگان در یک بازه زمانی ۲ هفته‌ای مجدداً به پرسشنامه مورد نظر پاسخ دادند. ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات حاصل از دو اجرا در محدوده ۰/۶۸ تا ۰/۸۷ و همگی در سطح ($p \leq 0/000$) معنادار بودند، که نشان از همبستگی بالای دو آزمون و در نتیجه پایایی بازآزمایی مناسب تمامی خرده مقیاس‌های پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ است (جدول ۷).

جدول ۷. همبستگی بین اجرای اول و دوم مقیاس‌های پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ (۱۰۰ نمونه)

مقیاس‌ها	همبستگی دو اجرا
۱. اعتماد پایه	۰/۶۹**
۲. پذیرش خود / دوست داشتن خود	۰/۷۲**
۳. تحقق هیجانی	۰/۸۲**

¹ test/ retest

۰/۶۸**	۴. تعلق اجتماعی
۰/۷۷**	۵. گشودگی هیجانی / خودانگیختگی
۰/۸۷**	۶. موفقیت
۰/۷۹**	۷. سلامت و ایمنی پایه
۰/۸۴**	۸. اعتماد به نفس / شایستگی
۰/۸۰**	۹. خود رشد یافته / مرزهای سالم
۰/۷۷**	۱۰. دلبستگی باثبات
۰/۷۸**	۱۱. جراتمندی / ابراز وجود
۰/۸۳**	۱۲. خوش بینی / امیدواری
۰/۸۱**	۱۴. خود کنترلی / خود انضباطی سالم
۰/۷۹**	۱۵. خودگردانی
۰/۷۶**	۱۶. انتظارات واقع بینانه
۰/۷۸**	۱۷. بخشش / شفقت با خود
۰/۸۵**	۱۸. نفع شخصی / خودمراقبتی سالم
۰/۷۶**	کل پرسشنامه

جدول ۸. همبستگی مقیاس‌های پرسشنامه طر حواره مثبت یانگ و مقیاس‌های افسردگی، اضطراب و استرس (۱۳۵ نمونه)

خرده مقیاس	افسردگی	اضطراب	استرس
۱. اعتماد پایه	-۰/۲۴۹**	-۰/۲۵۰**	-۰/۲۵۰**
۲. پذیرش خود / دوست داشتن خود	-۰/۳۴۵**	-۰/۲۵۰**	-۰/۱۹۵*
۳. تحقق هیجانی	-۰/۲۷۸**	-۰/۱۶۷	-۰/۱۰۱
۴. تعلق اجتماعی	-۰/۳۸۳**	-۰/۲۹۱**	-۰/۳۰۵**
۵. گشودگی هیجانی / خودانگیختگی	-۰/۲۹۵**	-۰/۱۱۳	-۰/۰۸۹
۶. موفقیت	-۰/۳۳۷**	-۰/۳۰۵**	-۰/۲۰۲*
۷. سلامت و ایمنی پایه	-۰/۴۰۲**	-۰/۴۳۷**	-۰/۴۴۰**
۸. اعتماد به نفس / شایستگی	-۰/۴۲۸**	-۰/۴۵۵**	-۰/۳۰۶**
۹. خود رشد یافته / مرزهای سالم	-۰/۴۸۲**	-۰/۳۵۰**	-۰/۳۴۸**
۱۰. دلبستگی باثبات	-۰/۳۴۵**	-۰/۳۴۳**	-۰/۴۲۱**
۱۱. جراتمندی / ابراز وجود	-۰/۴۵۵**	-۰/۳۱۴**	-۰/۳۵۰**
۱۲. خوش بینی / امیدواری	-۰/۵۰۰**	-۰/۴۴۱**	-۰/۴۵۰**
۱۴. خود کنترلی / خود انضباطی سالم	-۰/۳۹۸**	-۰/۳۴۴**	-۰/۳۲۶**
۱۵. خودگردانی	-۰/۴۴۱**	-۰/۳۹۲**	-۰/۳۹۶**
۱۶. انتظارات واقع بینانه	-۰/۲۸۸**	-۰/۳۱۴**	-۰/۳۳۹**
۱۷. بخشش / شفقت با خود	-۰/۳۶۸**	-۰/۳۳۴**	-۰/۳۴۴**
۱۸. نفع شخصی / خودمراقبتی سالم	-۰/۴۴۴**	-۰/۳۳۹**	-۰/۳۹۲**

اکنون به بررسی همبستگی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ و پرسشنامه طرحواره‌های ناکارآمد یانگ پرداخته می‌شود. چنانچه نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد، ۱۲ طرحواره اعتماد پایه، پذیرش خود / دوست داشتن خود، تحقق هیجانی، تعلق اجتماعی، گشودگی هیجانی / خودانگیختگی، موفقیت، سلامت و ایمنی پایه، اعتماد به نفس / شایستگی، خود رشد یافته / مرزهای سالم، دلبستگی باثبات، جراتمندی / ابراز وجود و خودکنترلی / خود انضباطی سالم همبستگی معنادار منفی را با طرحواره‌های ناکارآمد نشان دادند. امکان بررسی ارتباط سه طرحواره مثبت خوش بینی / امیدواری، خودگردانی و بخشش / شفقت با خود وجود نداشت زیرا ابزار استفاده شده که پرسشنامه ۷۵ سوالی پرسشنامه طرحواره‌های ناکارآمد یانگ بود فاقد خرده مقیاسهای مورد نظر است. همچنین دو خرده مقیاس انتظارات واقع بینانه و نفع شخصی / خودمراقبتی سالم فاقد ارتباط معناداری با معادل خود در پرسشنامه طرحواره‌های ناکارآمد یانگ بود.

جدول ۹. همبستگی مقیاس‌های پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ و پرسشنامه طرحواره‌های ناکارآمد یانگ (۱۳۵ نمونه)

مقیاس‌های طرحواره مثبت	مقیاس‌های طرحواره‌های ناکارآمد	همبستگی طرحواره‌ها
۱. اعتماد پایه	بی‌اعتمادی / بد رفتاری	۰/۳۴۳**
۲. پذیرش خود / دوست داشتن خود	نقص / شرم	۰/۴۲۱**
۳. تحقق هیجانی	محرومیت هیجانی	۰/۳۴۹**
۴. تعلق اجتماعی	انزوای اجتماعی / بیگانگی	۰/۳۷۰**
۵. گشودگی هیجانی / خودانگیختگی	بازداری هیجانی	۰/۳۶۸**
۶. موفقیت	شکست	۰/۴۴۳**
۷. سلامت و ایمنی پایه	آسیب‌پذیری نسبت به ضرر یا بیماری	۰/۴۴۷**
۸. اعتماد به نفس / شایستگی	وابستگی / بی‌کفایتی	۰/۴۹۳**
۹. خود رشد یافته / مرزهای سالم	گرفتار / خویشتن تحول نیافته	۰/۴۰۳**
۱۰. دلبستگی باثبات	رهاشدگی / بی‌ثباتی	۰/۲۵۸**
۱۱. جراتمندی / ابراز وجود	اطاعت	۰/۴۳۳**
۱۲. خوش بینی / امیدواری	منفی‌گرایی / بدبینی	۰/۳۳۱**
۱۴. خودکنترلی / خود انضباطی سالم	خویشتن‌داری / خود انضباطی ناکافی	۰/۳۳۱**
۱۵. خودگردانی	پذیرش جویی / جلب توجه	۰/۱۱۴
۱۶. انتظارات واقع بینانه	معیارهای سخت‌گیرانه	۰/۱۱۴
۱۷. بخشش / شفقت با خود	تنبیه	۰/۱۱۷
۱۸. نفع شخصی / خودمراقبتی سالم	ایثارگری	۰/۱۱۷

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روانسنجی و بررسی ساختارعاملی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین انجام شد. نسخه فارسی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ دارای روایی صوری مورد قبول متخصصین است: به منظور بررسی روایی صوری پرسشنامه، نسخه اصلی ترجمه شده در اختیار ۱۱ متخصص روانشناسی که با رویکرد طرحواره درمانی آشنایی داشتند قرار گرفت. نتایج حاکی از توافق بالای ۸۰ درصد و امتیاز تأثیر بالای ۱.۵ بود، بنابر این روایی صوری تمامی سوالات از دید متخصصین ارزیابی‌کننده مورد قبول واقع شد.

در تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان گفت طرحواره‌ها چهارچوبی برای درک شخص از خود، دیگران و دنیای اطراف است. این چهارچوب‌ها بر اساس ادراکات حسی، عواطف و کنش‌هایی ساخته شده‌اند که در طول تجربیات قبلی، خصوصاً در کودکی، در حافظه نقش بسته‌اند (وریزویجک و همکاران، ۲۰۱۴). طرحواره‌ها را می‌توان به دو نوع طرحواره‌های ناسازگار اولیه و طرح‌های سازگار اولیه تقسیم کرد. طرحواره‌های سازگارانه یا مثبت شامل خاطرات، شناخت‌ها، باورها، احساسات بدنی و واکنش‌های عصبی زیست‌شناختی، در مورد خود و رابطه فرد با دیگران هستند. این طرحواره‌ها از عملکردهای مثبت و رفتارهای سازگارانه‌ای تشکیل شده‌اند که در دوران کودکی و نوجوانی نیازهای هیجانی اصلی شخص توسط مراقبان اصلی به طور مناسب و کافی برآورده شده باشد (لوئیس و همکاران، ۲۰۱۸). لوئیس و همکارانش اقدام به طراحی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ نمودند (لوئیس و همکاران، ۲۰۱۸). این ابزار تا کنون در چندین کشور مورد ارزیابی قرار گرفته است و به عنوان ابزاری معتبر تشخیص داده شده است. با توجه به گسترش روز افزون طرحواره درمانی در درمان اختلال‌های بالینی و شخصیت و نقش ابزارها در تشخیص و کمک به متخصصین در حوزه‌های درمانی و پژوهشی جای ابزاری که به بررسی طرحواره‌های سازگار اولیه پرداخته و با زبان فارسی نیز منطبق باشد خالی بوده است. از همین رو پژوهشگران در پی بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ در ایران به بررسی‌های صورت گرفته پرداختند. و چنانچه نتایج نشان داد، ترجمه فارسی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ ابزاری مطلوب برای ارزیابی طرحواره‌های مثبت است. نسخه فارسی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ دارای روایی محتوا مورد قبول متخصصین است. به منظور بررسی روایی محتوایی پرسشنامه، نسخه اصلی ترجمه شده در اختیار ۱۱ متخصص روانشناسی که با رویکرد طرحواره درمانی آشنایی داشتند قرار گرفت. با توجه به اینکه شاخص نسبت روایی محتوایی لاوشه گزارش شده در تمامی موارد بالاتر از ۰/۵۱ و شاخص روایی محتوایی والتز و باسل پس از اصلاح در همگی موارد بالاتر از ۰/۷۹ بود، از دید متخصصین تمامی سوالات دارای ضرورت، ارتباط، سادگی و وضوح لازم برای قرار گرفتن در پرسشنامه بودند. اگر چه نتایج ما در بررسی سازه‌های پرسشنامه با پژوهش‌های قبلی متفاوت بود اما در نهایت نتایج ما نیز همچون سایر پژوهش‌ها بر روایی سازه مطلوب پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ تاکید داشت. در بررسی تفاوت‌های مشاهده شده بین سوالات و خرده مقیاس‌های نهایی شده می‌توان به برخی نتایج متفاوت اشاره نمود. آنها به ارزیابی نسخه‌های متعددی با سوالات و مقیاس‌های مختلف در فرهنگ‌های مختلف پرداختند. در پژوهشی که بر روی ۹۰۹ آزمودنی از مانیل و بنگلور انجام شده بود که ۷۴ سوال و ۱۵ مقیاس مورد تایید قرار گرفت. آنها سپس نسخه اصلاح شده خود را بر روی ۶۲۸ آزمودنی سنگاپوری مورد ارزیابی قرار دادند. که نتایج نشان داد ۹ سوال از ۷۴ سوال فاقد اعتبار می‌باشد. آنها در اجرای سوم خود بر روی ۵۵۹ نفر از آزمودنی‌های مانیل مجدد ۷ سوال را فاقد اعتبار لازم دانسته و در نهایت مدلی با ۵۶ سوال و ۱۵ خرده مقیاس مورد تایید نهایی قرار گرفت. پژوهش حاضر بر خلاف نتایج لوئیس طرحواره ملاحظه همدلانه را مورد تایید قرار نداد (لوئیس و همکاران، ۲۰۱۸).

نسخه فارسی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ اجرا شده در نمونه مورد نظر دارای پایایی درونی مورد قبولی است. به منظور بررسی پایایی درونی پرسشنامه، تحلیل داده‌های ۴۶۸ آزمودنی از طریق روش آلفای کرونباخ بر روی هفده خرده مقیاس پرسشنامه و نمره کل انجام شد. نتایج بیانگر این بود که آلفای کرونباخ استاندارد شده ده خرده مقیاس و نمره کل بالاتر از ۰/۷ و نشان دهنده پایایی درونی مطلوب مقیاس‌ها بود. خرده مقیاس‌های پذیرش خود/دوست داشتن خود، خود رشد یافته / مرزهای سالم، دلبستگی باثبات، خودکنترلی / خود انضباطی سالم، انتظارات واقع بینانه، بخشش / شفقت با خود و نفع شخصی / خودمراقبتی سالم نیز هر چند آلفای کرونباخ استاندارد شده کمتر از ۰/۷ داشتند اما به سبب آنکه همبستگی درون آیت‌های آن بین ۰/۲ تا ۰/۴ بودند، پایایی

درونی مورد قبولی داشتند. نتایج ما تا حد زیادی همسو با نتایج برخی پژوهش‌ها بود که در پژوهش آلفای کرونباخ را ۰/۸۱ و پایایی خرده مقیاس‌ها را بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۹ اعلام کرده‌اند. آنها تنها عامل تعلق اجتماعی را که دارای آلفای کرونباخ ۰/۳۹ است فاقد پایایی لازم معرفی نمودند (پایتسچ و همکاران، ۲۰۲۱).

نسخه فارسی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ اجرا شده در نمونه مورد نظر دارای پایایی بازآزمایی مورد قبولی است. به منظور بررسی پایایی بازآزمایی پرسشنامه، تحلیل داده‌های ۱۰۰ آزمودنی از طریق روش همبستگی پیرسون بر روی هفده خرده مقیاس پرسشنامه و نمره کل انجام شد. ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات حاصل از دو اجرا در محدوده ۰/۶۸ تا ۰/۸۷ و همگی در سطح $(p \geq 0/000)$ معنادار بودند، که نشان از همبستگی بالای دو آزمون و در نتیجه پایایی بازآزمایی مناسب تمامی خرده مقیاس‌های پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ است.

نسخه فارسی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ اجرا شده در نمونه مورد نظر دارای روایی واگرایی مورد قبولی است. به منظور بررسی روایی واگرایی پرسشنامه، تحلیل داده‌های ۱۳۵ آزمودنی از طریق نرم افزار SPSS و روش همبستگی پیرسون بر روی هفده خرده مقیاس پرسشنامه انجام شد و نتایج نشان داد، خرده مقیاس‌های پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ همبستگی منفی معناداری با سه خرده مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس پرسشنامه DASS-21 داشته‌اند. تنها دو خرده مقیاس تحقق هیجانی و گشودگی هیجانی / خودانگیختگی با مقیاس اضطراب و استرس رابطه معناداری نداشتند. بنابر این می‌توان نتیجه گرفت پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ روایی واگرایی مطلوبی داشته است. پژوهش ما همسویا برخی پژوهش‌ها بیانگر روایی واگرایی مطلوب پرسشنامه طرحواره مثبت یانگاست (لوئیس و همکاران، ۲۰۱۸). لوئیس و همکارانش در پژوهش خود سه خرده مقیاس انتظارات واقع بینانه، ملاحظه همدلانه و نفع شخصی / خود مراقبتی سالم را فاقد روایی واگرایی مطلوب معرفی کردند. البته لازم به ذکر است این پژوهشگران برای تعیین روایی واگرا از پرسشنامه طرحواره ناسازگارانه یانگ استفاده نموده بودند. که پژوهش حاضر نیز در بررسی ارتباط پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ و پرسشنامه طرحواره ناسازگارانه یانگ در دو خرده مقیاس انتظارات واقع بینانه و نفع شخصی / خود مراقبتی سالم ارتباط معناداری مشاهده نکرد (لوئیس و همکاران، ۲۰۱۸). بنابر این پژوهش حاضر از نظر روایی واگرا همسو با نتایج لوئیس و همکاران (۲۰۱۸) بود. بنابر این می‌توان نتیجه گرفت پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ چیزی متفاوت از آنچه پرسشنامه طرحواره ناسازگارانه یانگ می‌سنجد را مشخص می‌نماید.

مک آرتور در بررسی طرحواره‌های مثبت، آسیب شناسی روانی و کیفیت زندگی در کودکان مبتلا به سرطان مشاهده نموده بود که طرحواره‌های مثبت کودکان ارتباط معنی داری با آسیب شناسی روانی آنها ندارد. در بررسی سن و جنسیت این پژوهشگران هیچ تفاوت معنی داری برای طرحواره‌های مثبت مشاهده نکردند. آنها پیشنهاد کردند هر چند نتایج این مطالعه مقدماتی یک نشانه اولیه از رابطه بین طرحواره‌های مثبت و پیامدهای کیفیت زندگی و آسیب شناسی روانی را ارائه می‌دهد. اگرچه با حجم نمونه کوچک و یک طرح مطالعه مقطعی محدود شده است، این نتایج اولیه از کاوش بیشتر طرحواره‌های مثبت در جمعیت‌های سرطان کودکان حمایت می‌کند (مک آرتور و همکاران، ۲۰۱۷). مک آرتور و همکارانش (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان "سهم بی نظیر طرحواره‌های مثبت برای درک رضایت و شادی از زندگی کودکان و نوجوانان" به بررسی نقش طرحواره‌های مثبت با شادی و رضایت از زندگی کودکان و نوجوانان پرداختند. نتایج آنها نشان داد، طرحواره‌های مثبت نسبت به طرحواره‌های منفی ارتباط قوی‌تری با رضایت از زندگی و شادکامی نشان می‌دهد. این یافته از اهمیت بررسی طرحواره‌های مثبت در مدل‌های بهزیستی حمایت می‌نمود. طرحواره‌های مثبت به شدت با شادی در نوجوانان بزرگتر در مقایسه با کودکان کوچکتر مرتبط بود، اما روابط بین طرحواره‌های مثبت و رضایت از زندگی به عنوان تابعی از سن تغییر نکرده بود. اثرات جنسیتی نشان می‌دهد که رابطه بین طرحواره‌های مثبت و رضایت از زندگی و شادکامی در زنان قوی‌تر از مردان است. وقتی سهم نسبی مضامین طرحواره مثبت (یعنی اعتماد، شایستگی، خوش بینی، موفقیت،

خودکارآمدی) در پیش بینی رضایت از زندگی و شادی مورد بررسی قرار گرفت، شایستگی به عنوان قوی‌ترین پیش بینی کننده ظاهر شد (توملیسون و همکاران، ۲۰۱۷).

پژوهش حاضر نیز از این محدودیت‌ها مستثنی نبوده است. از مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر به دلیل شیوع ویروس کرونا و ایجاد برخی شرایط ناشی از پیک‌های این ویروس، تاثیرات خلقی که بر جمعیت شرکت‌کنندگان وارد شده در پژوهش حاضر کنترل نشده است. از جمله محدودیت‌هایی که ممکن است بر نتایج پژوهش اثرگذار بوده باشد می‌توان به اثرات مستقیم و غیر مستقیم کرونا بر نتایج چنین پژوهش‌هایی اشاره کرد. به دلیل شیوع ویروس کرونا نحوه ارزیابی‌ها به صورت آنلاین و شیوه نمونه‌گیری دردسترس بود که این امر ممکن است سبب محدودیت تعمیم پذیری نتایج شود. مطلوب است تحقیقات آینده به بررسی اعتبار و پایایی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ در خرده فرهنگ‌های دیگر کشور از استان‌های مختلف بپردازند. این اطلاعات قدرت تعمیم پذیری پرسشنامه حاضر در سایر استان‌ها را نیز فراهم می‌سازد. همچنین مطلوب است تحقیقات آینده به بررسی اعتبار و پایایی پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ در گروه‌هایی غیر از دانشجویان و گروه‌های بالینی بپردازد. این امر تعمیم‌پذیری ابزار را گسترش خواهد داد. علاوه بر این همان‌طور که پژوهش‌های مختلف به بررسی نقش پرسشنامه طرحواره یانگ در متغیرهای مختلف پرداخته است. به نظر می‌رسد چنین بررسی‌هایی می‌توانند به تبیین تاثیر یا عدم تاثیر طرحواره‌های مثبت در متغیرهای مختلف بپردازند.

ملاحظات اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد؛ با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

تشکر و قدردانی

از همه شرکت‌کنندگان و کسانی که در اجرای این پژوهش همکاری داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- صدوقی ز، آگیلاروفایی، م، رسول زاده طباطبایی، س.ک،، اصفهانیان، ن. (۱۳۸۷). تحلیل عاملی نسخه کوتاه پرسش نامه طرحواره یانگ در نمونه غیر بالینی ایرانی. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران. ۲: ۲۱۴-۲۱۹.
- قادری، ف، کلانتری، م، مهرابی، ح. (۱۳۹۶). اثربخشی طرحواره درمانی گروهی بر تعدیل طرحواره‌های ناسازگار اولیه و کاهش علائم اختلال اضطراب اجتماعی. مطالعات روان‌شناسی بالینی. ۴(۶): ۲۸-۱.
- سامانی، س، جوکار، ب، (۱۳۸۶). بررسی اعتبار و روایی فرم کوتاه مقیاس افسردگی، اضطراب و فشار روانی. علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز. ۲۶(۳): ۶۵-۷۶.
- اصغری مقدم، م.ع، ساعد، ف؛ دیباج‌نیا، پ، و زنگنه، ج، (۱۳۸۷). بررسی مقدماتی اعتبار و پایایی مقیاس‌های افسردگی، اضطراب و استرس (DASS) در نمونه‌های غیر بالینی. دوماهنامه علمی - پژوهشی دانشگاه شاهد. ۱۵(۳۱): ۳۸-۲۳.

References

- Davoodi, E., Wen, A., Dobson, K. S., Noorbala, A. A., Mohammadi, A., & Farahmand, Z. (2018). Early maladaptive schemas in depression and somatization disorder. *Journal of affective disorders*, 235, 82-89.
- Cox, T., & Ferguson, E. (1994). Measurement of the subjective work environment. *Work & Stress*, 8(2), 98-109.
- Boomsma, A. (1982). The robustness of LISREL against small sample sizes in factor analysis models. *Systems under indirect observation: Causality, structure, prediction*, 149-173.
- Borges, J. L., Vagos, P., Dell'Aglio, D. D., & Rijo, D. (2020). Cross-cultural validation of the Young Schema Questionnaire for Adolescents in Portuguese and Brazilian samples. *International Journal of Cognitive Therapy*, 13(3), 233-250.
- Basile, B., Tenore, K., & Mancini, F. (2019). Early maladaptive schemas in overweight and obesity: A schema mode model. *Heliyon*, 5(9), e02361.
- Bentler, P. M., & Chou, C. P. (1987). Practical issues in structural modeling. *Sociological methods & research*, 16(1), 78-117.
- Free, M. L. (2007). *Cognitive therapy in groups: Guidelines and resources for practice*. John Wiley & Sons.
- Jacob, G. A., & Arntz, A. (2013). Schema therapy for personality disorders—A review. *International Journal of Cognitive Therapy*, 6(2), 171-185.
- Lovibond, P. F., & Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour research and therapy*, 33(3), 335-343.
- Louis, J. P., Wood, A. M., Lockwood, G., Ho, M. H. R., & Ferguson, E. (2018). Positive clinical psychology and Schema Therapy (ST): The development of the Young Positive Schema Questionnaire (YPSQ) to complement the Young Schema Questionnaire 3 Short Form (YSQ-S3). *Psychological Assessment*, 30(9), 1199.
- Loehlin, J. C. (1992). *Genes and environment in personality development*. Sage Publications, Inc.
- McArthur, B. A., Strother, D., & Schulte, F. (2017). Positive schemas, psychopathology, and quality of life in children with pediatric cancer: A pilot study. *Journal of psychosocial oncology*, 35(3), 362-375.
- Paetsch, A., Moultrie, J., Kappelmann, N., Fietz, J., Bernstein, D. P., & Kopf-Beck, J. (2021). Psychometric Properties of the German Version of the Young Positive Schema Questionnaire (YPSQ) in the General Population and Psychiatric Patients. *Journal of Personality Assessment*, 1-10.
- Pilkington, P., Younan, R., & Bishop, A. (2021). Early maladaptive schemas, suicidal ideation, and self-harm: A meta-analytic review. *Journal of affective disorders reports*, 3, 100051.
- Phillips, K., Brockman, R., Bailey, P. E., & Kneebone, I. I. (2019). Young schema questionnaire—short form version 3 (YSQ-S3): Preliminary validation in older adults. *Aging & mental health*, 23(1), 140-147.
- Sperb, W., da Silva, J. A., Cogo-Moreira, H., Lara, D. R., & de Carvalho, H. W. (2019). The latent structure of the Young Schema Questionnaire-Short Form. *Brazilian Journal of Psychiatry*, 41, 530-534.
- Tomlinson, R. M., Keyfitz, L., Rawana, J. S., & Lumley, M. N. (2017). Unique contributions of positive schemas for understanding child and adolescent life satisfaction and happiness. *Journal of Happiness Studies*, 18(5), 1255-1274.
- Welburn, K., Coristine, M., Dagg, P., Pontefract, A., & Jordan, S. (2002). The Schema Questionnaire—Short Form: Factor analysis and relationship between schemas and symptoms. *Cognitive therapy and research*, 26(4), 519-530.

- Yalcin, O., Lee, C., & Correia, H. (2020). Factor structure of the Young Schema questionnaire (long Form-3). *Australian Psychologist*, 55(5), 546-558.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy*. New York: Guilford, 254.
- Vreeswijk, P. M., Savaglio, S., Gal-Yam, A., De Cia, A., Quimby, R. M., Sullivan, M., ... & Kulkarni, S. R. (2014). The hydrogen-poor superluminous supernova iPTF 13ajg and its host galaxy in absorption and emission. *The Astrophysical Journal*, 797(1), 24.

***

پرسشنامه طرحواره مثبت یانگ

- لطفاً به هر سوال بر اساس طیف لیکرت زیر پاسخ دهید:
۱. کاملاً در مورد من غلط است.
  ۲. در مورد من بیشتر غلط است.
  ۳. در مورد من اندکی بیشتر درست است تا غلط.
  ۴. در مورد من نسبتاً درست است.
  ۵. در مورد من بیشتر درست است.
  ۶. کاملاً به خوبی مرا توصیف می‌کند.
۱. بیشتر اوقات، کسی را داشته‌ام که از من حمایت کند، مسائل خودش را با من در میان بگذارد و عمیقاً به هر اتفاقی که برای من می‌افتد اهمیت دهد.
  ۲. به افرادی که با من رابطه نزدیکی دارند نمی‌چسبم زیرا اطمینان دارم که آنها مرا ترک نخواهند کرد.
  ۳. من معمولاً اعتماد دارم که افراد دیگر با من منصفانه رفتار خواهند کرد.
  ۴. معمولاً با دیگران تناسب دارم.
  ۵. من اطمینان دارم افرادی هستند که حتی اگر نقاط ضعف مرا ببینند، باز هم من را همچنان دوست خواهد داشت.
  ۶. صحبت کار (یا مدرسه) که می‌شود، معمولاً مانند افراد دیگر یا بهتر از آنها عمل می‌کنم.
  ۷. احساس می‌کنم توانایی انجام کارهای مربوط به زندگی روزمره‌ام را به تنهایی دارم.
  ۸. معمولاً احساس می‌کنم در معرض هیچ خطری نیستم و اوضاع خوب خواهد بود.
  ۹. به اندازه اکثر همسالان خودم قادر به جدا شدن و استقلال از والدینم هستم.
  ۱۰. وقتی کاری را انجام می‌دهم که باور دارم عادلانه است، معمولاً نگران نیستم که باعث ناراحتی دیگران شود.
  ۱۱. از افرادی که به آنها نزدیک هستم مراقبت می‌کنم، اما برایم راحت است که اجازه دهم آنها نیز از من مراقبت کنند.
  ۱۲. معمولاً وقتی می‌خواهم احساسات مثبتم را به دیگران ابراز کنم (مانند: محبت جسمی، گفتن اینکه به آنها اهمیت می‌دهم) راحت هستم.
  ۱۳. در مورد انتظارات از خودم معمولاً واقع بین هستم. لازم نیست جزو بهترین‌ها باشم تا از آنچه انجام داده‌ام راضی باشم.
  ۱۴. وقتی کسی به خواسته‌ام جواب "نه" بدهد، به راحتی و بدون پافشاری این مسئله را می‌پذیرم.
  ۱۵. معمولاً قادر به انجام منظم وظایف روزمره یا کسالت‌بار هستم.
  ۱۶. احساس می‌کنم برای افراد دیگر مهم هستم، حتی وقتی که به من توجه زیادی نمی‌کنند.
  ۱۷. وقتی اوضاع در زندگی من خوب پیش می‌رود، معمولاً نسبت به آینده احساس شادی و خوش بینی می‌کنم.
  ۱۸. اگر مرتکب اشتباه شوم معمولاً بدون احساس مستحق تنبیه بودن، خودم را ببخشم.
  ۱۹. همه دوستانی را که نیاز دارم یا می‌خواهم دارم.
  ۲۰. به طور کلی، افرادی بوده‌اند که به من حس گرمی، تعلق و محبت داده‌اند.
  ۲۱. بندرت نگران از دست دادن افرادی هستم که با من رابطه نزدیکی دارند. می‌دانم اگر مجبور باشم می‌توانم از پس زندگیم بر بیایم.
  ۲۲. من معمولاً در کنار دیگران احساس آرامش و امنیت می‌کنم، زیرا اعتماد دارم که آنها عمداً به من صدمه نخواهند زد.
  ۲۳. وجه اشتراک زیادی با افراد دیگر دارم.
  ۲۴. افرادی هستند که آرزو می‌کنم وقتی با من واقعی آشنا شوند همچنان بخوانند نزدیک من باقی بمانند.
  ۲۵. صحبت موفقیت که می‌شود، خودم را فرد شایسته‌ای می‌دانم.
  ۲۶. صحبت عملکرد روزمره که می‌شود، خودم را فرد مستقل و متکی به خودی می‌دانم.
  ۲۷. من به طور کلی احساس امنیت می‌کنم، که اتفاق بدی برای من نخواهد افتاد (مانند مشکلات جدی مالی، بیماری‌ها، آسیب دیدن توسط افراد غریبه، یا حوادث فاجعه‌بار طبیعی).

۲۸. قادر بوده‌ام زندگی خودم را اداره کنم و بیش از حد درگیر والدینم و مشکلاتشان نیستم.
۲۹. چنانچه تسلیم خواسته‌های دیگران نشوم، نگران تلافی یا طرد شدن از سمت آنها نیستم.
۳۰. می‌توانم آدم خوبی باشم و در عین حال نیازهای خودم را به اندازه نیازهای دیگران مهم بدانم.
۳۱. معمولاً به راحتی احساساتم را به دیگران بیان می‌کنم.
۳۲. لازم نیست بی‌نقص باشم، معمولاً می‌توانم "به اندازه کافی خوب بودن" را بپذیرم.
۳۳. احساس می‌کنم باید قوانین و محدودیت‌های وضع شده را همانند افراد دیگر رعایت کنم و انتظار برخورد متفاوتی را نداشته باشم.
۳۴. اگر نتوانم به هدفم برسم، معمولاً پیگیر هستم و به راحتی تسلیم نمی‌شوم.
۳۵. وقتی در حضور جمعی یا جلسه‌ای صحبت می‌کنم یا برای اولین بار در یک موقعیت اجتماعی حاضر شوم، به رسمیت شناخته شدن و تحسین شدن از سوی دیگران برای من مهم نیست.
۳۶. وقتی اتفاق خوبی می‌افتد، معمولاً بدون اینکه انتظار اتفاق بدی را داشته باشم می‌توانم از آن لذت ببرم.
۳۷. حتی وقتی در انجام کاری بیشترین تلاشم را نکرده باشم در مورد آن احساس خوبی دارم و انتظار ندارم شکست بخورم.
۳۸. احساس می‌کنم ارتباطم با افراد دیگر به اندازه‌اس است که می‌خواهم.
۳۹. در بیشتر زندگی احساس کرده‌ام که برای شخصی در زندگیم، خاص هستم.
۴۰. اطمینان دارم افرادی که با من رابطه نزدیکی دارند مرا ترک / رها نخواهند کرد.
۴۱. من اطمینان دارم بیشتر افرادی که می‌شناسم، صداقت دارند و به من خیانت نمی‌کنند.
۴۲. احساس می‌کنم حس تعلق به افراد دیگر دارم.
۴۳. من شایسته عشق، توجه و احترام دیگران هستم.
۴۴. من در زمینه‌های کاری و موفقیت همانند بیشتر افراد دیگر توانایی دارم.
۴۵. عقل سلیم خوبی دارم
۴۶. معمولاً وقتی بیرون از جمع یا گروه هستم احساس امنیت می‌کنم، نگران نیستم که مورد تهاجم قرار بگیرم.
۴۷. من و والدینم مرزهای سالمی داریم؛ در صورت نیاز بدون داشتن احساس گناه در مورد تقسیم نکردن همه چیز می‌توانیم از یکدیگر حریم شخصی داشته باشیم.
۴۸. معمولاً در روابطم تسلیم شخص مقابل نیستم و در تصمیم‌گیری‌ها سهیم هستم.
۴۹. در حالی که از انجام کارهای افرادی که مراقبتشان هستم لذت می‌برم، اطمینان دارم که برای خودم نیز وقت کافی دارم.
۵۰. برایم آسان است با بیشتر افرادی که آنها را دوست دارم، صمیمی و طبق میل خودم ارتباط برقرار کنم.
۵۱. به طور کلی فرد مسئولیت‌پذیری هستم اما راحت هستم که بعضی چیزها را رها کنم و دیگر نگران آنها نیستم.
۵۲. می‌توانم بیشتر شرایطی را بپذیرم که در آنها مجاز به انجام کاری نیستم که می‌خواهم انجام دهم و باید با تصمیم‌های دیگران همراهی کنم.
۵۳. معمولاً می‌توانم رضایت یا لذت فوری را برای رسیدن به یک هدف بلند مدت فدا کنم.
۵۴. برای اینکه احساس کنم فرد ارزشمندی هستم، نیازی به تعریف و تمجید زیاد از سوی دیگران ندارم.
۵۵. نیازی به نگرانی نیست به طور کلی کارها به خوبی انجام می‌شود.
۵۶. حتی وقتی در کاری شکست می‌خورم، احساس نمی‌کنم باید بخاطر آن عذاب بکشم.
۵۷. احساس می‌کنم بر اساس میل خودم و نه به اجبار در گروه‌های اجتماعی شرکت می‌کنم.
۵۸. در اکثر مواقع، شخصی را داشته‌ام که واقعاً به من گوش دهد، مرا بفهمد، یا نسبت به نیازها و احساسات واقعی من حساس باشد.
۵۹. وقتی احساس می‌کنم شخصی که برای من مهم است از من دوری می‌کند، وحشت یا احساس ناامیدی نمی‌کنم.
۶۰. من معمولاً اعتماد دارم که افراد دیگر انگیزه‌های خوبی دارند.
۶۱. به طور کلی وقتی در کنار دیگران هستم احساس پذیرفته شدن می‌کنم.
۶۲. احساس می‌کنم فردی دوست داشتنی هستم.
۶۳. من نیز به اندازه بیشتر مردم در کارهایم با استعداد هستم.
۶۴. معمولاً در شرایط عادی به قضاوت خودم اعتماد دارم.
۶۵. احساس اطمینان می‌کنم که در آینده پول کافی برای گذران زندگی خواهم داشت و نگران از دست دادن همه چیزم نخواهم بود.
۶۶. احساس نمی‌کنم والدینم در تلاش باشند زندگی را از طریق من تجربه کنند-آنها به من اجازه می‌دهند زندگی خودم را داشته باشم.
۶۷. به طور کلی در مورد تصمیمات اصلی زندگی انتخاب‌های خودم را داشته‌ام-به جای تکیه به آنچه دیگران فکر می‌کنند باید انجام دهم، معمولاً می‌دانم که چه می‌خواهم.
۶۸. من در روابطی که به مشکلات دیگران گوش می‌دهم راحت ترم و آنها به همان اندازه علاقه‌مند به شنیدن مشکلات من هستند.
۶۹. افرادی که من را خوب می‌شناسند مرا فردی توانمند در ابراز هیجان‌هایم می‌دانند.

۷۰. سعی می‌کنم کارهایم را انجام دهم اما معمولاً وقت زیادی برای آرامش و سرگرمی می‌گذارم، بدون نگرانی درباره کارهایی که وقت به پایان رساندنشان را ندارم.
۷۱. احساس می‌کنم باید از قوانین و قراردادهای معمولی پیروی کنم که مردم دیگر انجام می‌دهند.
۷۲. معمولاً می‌توانم خودم را وادار به انجام کارهایی کنم که با وجود اینکه از آنها لذت نمی‌برم اما می‌دانم به نفع من هستند.
۷۳. برای دستاوردهای خودم ارزش قائل هستم حتی وقتی دیگران متوجه آنها نشوند.
۷۴. در شرایط اقتصادی خوب، هنگامی که صحبت از امور مالی می‌شود معمولاً به آینده خوشبین هستم؛ نگران نیستم که صحبت از امور مالی من می‌شود من بیش از بیشتر افراد دیگری که می‌شناسم.
۷۵. اگر مرتکب اشتباهی شوم، اما دلایل منطقی برای توضیح علت آن وجود داشته باشم، فکر نمی‌کنم باید احساس بد بودن را به خودم القا کنم.
۷۶. به طور کلی احساس می‌کنم وقتی در کنار دیگران هستم، همان طوری که میل دارم توسط آنها پذیرفته می‌شوم.
۷۷. معمولاً شخص قوی را داشته‌ام که وقتی مطمئن نیستم چه کاری انجام دهم به من مشاوره و راهنمایی درستی بدهد.
۷۸. اطمینان دارم که افراد مرا رها نخواهند کرد، بنابراین نیازمند عملی نیستم و آنها را از خودم دور نمی‌کنم.
۷۹. من معمولاً معتقدم که افراد دیگر با من صادق هستند و نیت خوبی دارند.
۸۰. معمولاً احساس می‌کنم در گروه‌های اجتماعی پذیرفته می‌شوم.
۸۱. من اطمینان دارم که وقتی از خود واقعی‌ام برای افرادی که دوستشان دارم صحبت کنم، آنها مرا همان‌طور که هستم می‌پذیرند.
۸۲. به اندازه بیشتر مردم در مورد شغل یا تحصیل کردن باهوش هستم.
۸۳. به توانایی خودم در حل بیشتر مشکلات روزانه‌ای که پیش می‌آید اطمینان دارم.
۸۴. معمولاً از نظر جسمی احساس سلامتی می‌کنم و نگران سلامت خودم نیستم، مگر اینکه یک پزشک مشکل جدی را در من تشخیص داده باشد.
۸۵. مستقل از والدین یا شریک زندگی‌ام، حس هویت خودم را دارم.
۸۶. معمولاً وقتی حس کنم دیگران احساساتم را در نظر نمی‌گیرند یا به نیازهای من احترام نمی‌گذارند (به همان روشی که سعی می‌کنم دیگران را در نظر داشته باشم)، روی حقوق خود ایستادگی می‌کنم.
۸۷. افراد دیگر می‌فهمند که من کارهای زیادی را برای کمک به آنها انجام می‌دهم، اما آنها می‌دانند که من نیز انتظار دارم آنها نیازهایم را در نظر بگیرند.
۸۸. در رابطه با ابراز هیجانی، افراد مهم زندگی‌م مرا فردی توانمند می‌دانند.
۸۹. وقتی مرتکب اشتباه می‌شوم، معمولاً به خودم سختگیری نمی‌کنم و سعی می‌کنم راجب خودم پیش داوری نکنم.
۹۰. بیشتر اوقات، احساس می‌کنم آنچه که دیگران انجام می‌دهند به اندازه آنچه من انجام می‌دهم ارزشمند است.
۹۱. معمولاً به تصمیم‌های خودم پایبند هستم.
۹۲. احساس می‌کنم که یک فرد ارزشمندی هستم، صرف نظر از اینکه پول زیادی داشته باشم یا افراد مهمی را بشناسم یا نه.
۹۳. معمولاً از تصمیم‌هایی که می‌گیرم آسوده هستم. نگران نیستم که اگر اشتباه کنم اتفاق وحشتناکی رخ دهد.
۹۴. احساس می‌کنم به طور کلی آدم خوبی هستم.
۹۵. احساس می‌کنم به اندازه‌ای که میل دارم عضوی از گروه‌ها هستم.

Young Positive Schema Questionnaire (YPSQ): Psychometric properties and factor structure of Persian version in female students

Roya Didevar¹, Elham Zarghami^{2*} & Morteza Andalib Kourayem³

Abstract

Aim: Due to the lack of a Persian version of the present instrument, the present study examined the psychometric properties and functional structure of the Young Positive Schema Questionnaire in female students of the Islamic Azad University of Varamin.

Methods: The present study was descriptive-applied research with field method. Data collection tools included Young Lewis et al. (2018) positive schema questionnaire, the short form of Young Wilburne et al. (2002) schema questionnaire, Loveband Depression and Anxiety and Stress Scale (1995) and Young and Parenting Questionnaire. Et al. (2003). To evaluate the face and content validity of the opinion of 11 experts in the field of psychology and to evaluate the construct validity and internal reliability of 468 samples, for divergent validity of 135 samples and to evaluate the retest reliability of the data of 100 samples were analyzed. In this study, content validity method (CVR) and content validity index (CVI) were used to calculate content validity. In order to evaluate the internal reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha method was used and in order to evaluate the time reliability of the retest method, divergent validity of Pearson correlation with SPSS software was used. Confirmatory factor analysis with LISREL software was used to evaluate the construct validity. **Results:** The results showed that the 76-item model with 17 factors was approved. Pearson correlation coefficient between the scores obtained from the two performances ranged from 0.68 to 0.87 and all were significant ($P < 0.001$) which indicates a high correlation between the two tests and as a result the reliability of the appropriate retest of all subscales of the Young positive schema questionnaire. **Conclusion:** Therefore, it can be concluded that the 76-item model with 17 factors of Young Positive Schema Questionnaire is a desirable tool for identifying and evaluating positive schemas. It is desirable that future research examine the validity and reliability of the questionnaire in other subcultures and different age and occupational spectrums.

Keywords: *schema, early maladaptive schema, validity, reliability.*

---

1 M.A., Department of Psychology, Varamin-Pishva Branch, Islamic Azad University, Varamin, Iran.

2 Assistant Professor, Department of Psychology, Varamin-Pishva Branch, Azad University, Varamin, Iran.

Email: zarghami50@gmail.com

3 Associate professor, department of psychology faculty, Islamic Azad University, Varamin-Pishva, Iran.